

УДК 355.4

М. М. Орлов, О. С. Надточий

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЮВАННЯ СЛУЖБИ ШТАБІВ ВНУТРІШНІХ ВІЙСЬК У СУЧАСНИХ УМОВАХ

На основі аналізу завдань, які виконують штаби внутрішніх військ у складних умовах обстановки, визначено напрями подальшого вдосконалювання служби штабів з метою забезпечення оперативного і стійкого управління військами та їх взаємодії з іншими силовими структурами. Запропоновано послідовність удосконалювання служби штабів і надано обґрунтоване визначення “складні умови обстановки для штабів внутрішніх військ”.

Ключові слова: штаб, служба штабів, складні умови обстановки, завдання, які вирішують штаби внутрішніх військ, етапи підготовки внутрішніх військ до виконання службово-бойових завдань, напрями вдосконалювання служби штабів.

Постановка проблеми. Результати аналізу сучасної безпекової ситуації у світі та тенденції її розвитку, які наводить Стокгольмський міжнародний інститут досліджень миру у щорічнику СІПРІ 2012, свідчать про появу нового конфліктного середовища, суттєво відмінного від того, що існувало впродовж значного періоду ХХ ст. Так, із 69 активних збройних конфліктів, зафіксованих протягом 2001–2010 рр., понад 80 відсотків становили внутрішньодержавні конфлікти [1, с. 60–65].

Найбільш характерними та широкомасштабними були події так званої “арабської весни”, яка розпочалась у грудні 2010 р. і яку тепер через значну кількість жертв деякі ЗМІ називають “кривавою зимою”.

“Арабська весна” за всього свого революційного антуражу і спроб видати її виключно за творчість мас із самого початку проявилася як “лабораторний”, а потім і “польовий” експеримент відпрацювання військових технологій.

Новітньою військовою технологією на сучасному етапі стала війна нового покоління – війна “керованого хаосу”. Для того щоб розпочати таку війну, у суспільстві формуються настрої невдоволення будь-якого типу; створюється політична опозиція; виникає внутрішньополітична криза; вчиняються диверсії та акти саботажу; опозиція переходить до повстання; виникає внутрішньодержавний конфлікт, що переростає у громадянську війну; у країні панує хаос [2].

Сутність війни “керованого хаосу” полягає у геополітичному знищенні держави-жертви, яка вибрана країною-замовником як об’єкт

© М. М. Орлов, О. С. Надточий

впливу. Під таким знищенням розуміється комплекс заходів щодо нейтралізації геополітичних характеристик цієї держави: розміри території, чисельність населення, статус держави у світі, економічні можливості, військова міць, сукупний потенціал та ін.

Основа успіху для недопущення (припинення) розвитку такого сценарію – це оперативне (термінове, негайне) вжиття превентивних спеціальних заходів, а не проведення великих військових операцій.

З урахуванням зазначених вище тенденцій і світового досвіду, а також оцінки безпекового середовища та актуальних загроз національним інтересам і національній безпеці України [3] у новій редакції Воєнної доктрини України, затвердженій Главою держави у червні 2012 р., однією із потенційних загроз застосування військової сили проти України визнано можливе “переростання внутрішньої нестабільності у збройний конфлікт всередині держави” [4]. Відповідно цих документів та “Стратегічного оборонного бюлетеня України”, “Концепції реформування та розвитку Збройних сил України” внутрішні війська МВС України позиціонуються як структурний елемент сил оборони сектора безпеки і оборони держави.

Соціально-політичні події наприкінці 2013 – початку 2014 рр. в Україні ще раз підкреслили визначальну роль внутрішніх військ (ВВ) у сфері охорони громадського порядку і забезпечення громадської безпеки. У цей період служба штабів (СШ) як діяльність штабів щодо забезпечення управління ВВ у мирний та воєнний час була випробувана на здатність функціонувати у складних умовах обстановки, і

водночас виникла необхідність удосконалювання її за певними напрямами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На питання, що пов'язані зі СШ, звертається увага у довідниках [5, с. 679], [6, с. 388, 389], [7] й у деяких навчальних посібниках – відкритих [8] та грифованих. Проте у згаданих публікаціях не викладено питань, пов'язаних з випробовуванням СШ внутрішніх військ на здатність функціонувати у складних умовах обстановки і, крім того, не було визначено напрямів її вдосконалювання в сучасних умовах.

Мета статті – на основі аналізу завдань, які вирішують штаби ВВ у складних умовах обстановки, визначити напрями подальшого вдосконалювання служби штабів для забезпечення оперативного і стійкого управління військами та їх взаємодії з іншими

силовими структурами.

Виклад основного матеріалу. Напрями вдосконалювання СШ внутрішніх військ пов'язані з переліком завдань, які на цю службу покладені, та тими умовами, в яких ця служба здійснюється.

Відповідно до [5; 6] важливими завданнями, які вирішують штаби ВВ, можна вважати такі: 1) підтримання у постійній готовності військ до виконання службово-бойових завдань (СБЗ); 2) організація бойової та спеціальної підготовки; 3) підтримання високого морально-психологічного стану та військової дисципліни; 4) організація служби військ як повсякденна військова служба. Виконання штабами зазначених завдань впливає на результати підготовки та виконання військами СБЗ на всіх їх етапах (рис. 1).

Рис. 1. Взаємний зв'язок завдань, які вирішують штаби, з етапами підготовки та виконання військами СБЗ

З отриманням завдання командиром (начальником) на виконання певного СБЗ штаби вирішують завдання з організації управління військами, до яких слід віднести такі: 1) забезпечення необхідних даних для прийняття рішення командира (начальника) на виконання військами СБЗ та його оформлення; 2) доведення завдань до військ відповідно до прийнятого рішення; 3) надання допомоги військам з підготовки до виконання СБЗ; 4) організація управління військами у період їх пересування до району виконання СБЗ, розгортання у бойові порядки, безпосереднього виконання СБЗ; 5) згортання бойових порядків, пересування до пунктів постійної дислокації, відновлення здатності до виконання нового СБЗ.

Як переконає досвід військ, усі завдання, які вирішують штаби ВВ, є важливими, і нехтування будь-якого з них є неприпустимим. Разом з тим, як видно з даних, наведених на рис. 1, ці завдання мають певну вагу у загальній системі служби штабів. Ступінь цієї ваги слід розглядати за кількістю зв'язків між завданнями та складовими етапів підготовки та виконання військами СБЗ.

Якщо дотримуватися наведеної послідовності, то можна у загальному вигляді сформулювати напрями вдосконалювання служби штабів ВВ у сучасних умовах (табл. 1). Як видно з даних, наведених у табл. 1, найбільшу вагу мають завдання, що пов'язані з організацією управління військами під час

Т а б л и ц я 1

Загальні підходи до визначення напрямів удосконалювання служби штабів ВВ у сучасних умовах

Завдання, що вирішують штаби ВВ	Ступінь ваги завдання, %	Напрями вдосконалювання служби штабів
Підтримання постійної готовності військ до виконання СБЗ	12,5	Обґрунтування нормативів готовності військ до виконання СБЗ; навчання та перевірка за затвердженими планами
Організація бойової та спеціальної підготовки	12,5	Складання об'єктивних планів підготовки; навчання та перевірка за затвердженими планами
Підтримання високого морально-психологічного стану та військової дисципліни	12,5	Організація комплектування особового складу підрозділів ВВ; контроль за виконанням плану бойової та спеціальної підготовки; підбір та навчання командирів нижчої та середньої ланок управління
Організація служби військ	8,3	Розроблення методик та методичних рекомендацій стосовно служби штабів; навчання та перевірка за затвердженими планами командирів середньої та вищої ланок управління
Підготовка пропозицій та оформлення рішення командира (начальника)	16,7	Обґрунтування переліку питань, за якими подаються пропозиції та нормативи їх подання; навчання та перевірка за затвердженими планами посадових осіб органу управління, які працюють з пропозиціями
Доведення завдань до військ відповідно до прийнятого рішення	8,3	Обґрунтування раціональних способів доведення завдань до військ; навчання та перевірка за затвердженими планами командирів і посадових осіб штабу та вузлів зв'язку
Надання допомоги військам з підготовки до виконання СБЗ	4,2	Розроблення методик та методичних рекомендацій щодо надання допомоги військам з підготовки до виконання СБЗ; навчання посадових осіб штабу, які залучаються до надання допомоги з підготовки до виконання СБЗ
Організація управління військами під час підготовки і виконання СБЗ	25,0	Розглянуто у статті

підготовки і виконання ними СБЗ.

У межах статті розглянемо сутність напрямку вдосконалювання служби штабів ВВ у сучасних умовах, який забезпечує необхідну організацію управління військами під час підготовки і виконання ними СБЗ. Для здійснення організованого управління внутрішніми військами під час підготовки і виконання ними СБЗ необхідно: всебічно підготувати до управлінської діяльності посадових осіб штабу і сформуванню його організаційну структуру; розгорнути й обладнати потрібні пункти управління, звідки штаб здійснюватиме управління військами; створити можливості автоматизованого обміну інформацією між штабами військ різних рівнів управління. У цьому полягає сутність *визначальних напрямів удосконалювання СШ*.

Першим напрямом удосконалювання СШ є всебічна підготовка до управлінської діяльності посадових осіб (ПО) штабу і формування його організаційної структури, що розпочинається з визначення системи управління процесом формування ПО штабу з точки зору ефективного військового управління.

Управління процесом формування ПО штабу є підсистемою у більш глобальній системі управління ВВ, яке здійснюється у межах певної організаційної ієрархічної структури. *Посадові особи штабу* – це люди, які у межах певної організаційної структури здійснюють установлені взаємопов'язані види діяльності.

Основною метою управління процесом формування ПО штабу є забезпечення ефективної їх діяльності у межах визначеного штабу та формування персоналу як особистостей з високою відповідальністю, колективною психологією, високою кваліфікацією, розвинутим почуттям ділового партнерства, організаційною культурою.

Система управління формуванням ПО штабу містить такі підсистеми, як: 1) кадрове планування; 2) набір та звільнення ПО; 3) навчання та розвиток здібностей і вмінь ПО; 4) оцінювання діяльності кожної ПО (відділу, служби, відділення).

Ефективність управління процесом формування ПО штабу визначається ступенем реалізації завдань, які виконує штаб. Ефективність використання кожної ПО штабу залежить від її здібності виконувати встановлені функції та мотивації.

Командир (начальник) і начальник штабу повинні розроблювати особливі методи, процедури, програми управління процесом формування ПО штабу, що пов'язані з людськими ресурсами. У сукупності ці методи, процедури, програми являють собою *систему управління процесом формування ПО штабу*, яка характеризується такими параметрами: 1) відповідність посадових осіб цілям та завданням, які вирішує штаб (рівень загальновійськової та спеціальної підготовки, ставлення до роботи); 2) ефективність системи роботи з ПО штабу – співвідношення витрат та результатів, вибір критерію оцінки результатів роботи з ПО; 3) надлишок або недостатність ПО штабу, обчислення потреби в них, планування їх мінімально необхідної кількості; 4) збалансованість ПО за певними групами професійної діяльності та соціально-психологічними характеристиками; 5) структура інтересів та цінностей, які панують у групах (підрозділах) ПО штабу, їх вплив на ставлення до праці у штабі та його результати; 6) ритмічність та напруженість діяльності ПО штабу, які визначають їх психологічний стан та якість роботи; 7) інтелектуальний і творчий потенціали ПО, які відображують їх відбір і застосування ПО та організацію системи їх подальшого вдосконалювання.

Виходячи із зазначеного вище, можна запропонувати *структуру системи управління процесом формування ПО штабу*, як зображено на рис. 2.

Удосконалення організаційної структури штабу має базуватися на методі інформаційного оцінювання роботи ПО цієї структури (див. рис. 3) та структурного резервування під час опрацювання ними інформації, як подано у [5], та встановлених норм її опрацювання фахівцями штабу у складних умовах відповідно до даних, наведених у [10].

В основу згаданого методу покладено інформаційне навантаження на посадових осіб штабу з використанням таких принципів побудови, як: 1) наявність визначених функцій, які пов'язані з інформаційним навантаженням на кожну посадову особу штабу; 2) граничні межі фінансових ресурсів на утримання штабу з вибором категорії якості роботи посадової особи; 3) інформаційне навантаження на орган управління за певний період або у період найбільшого

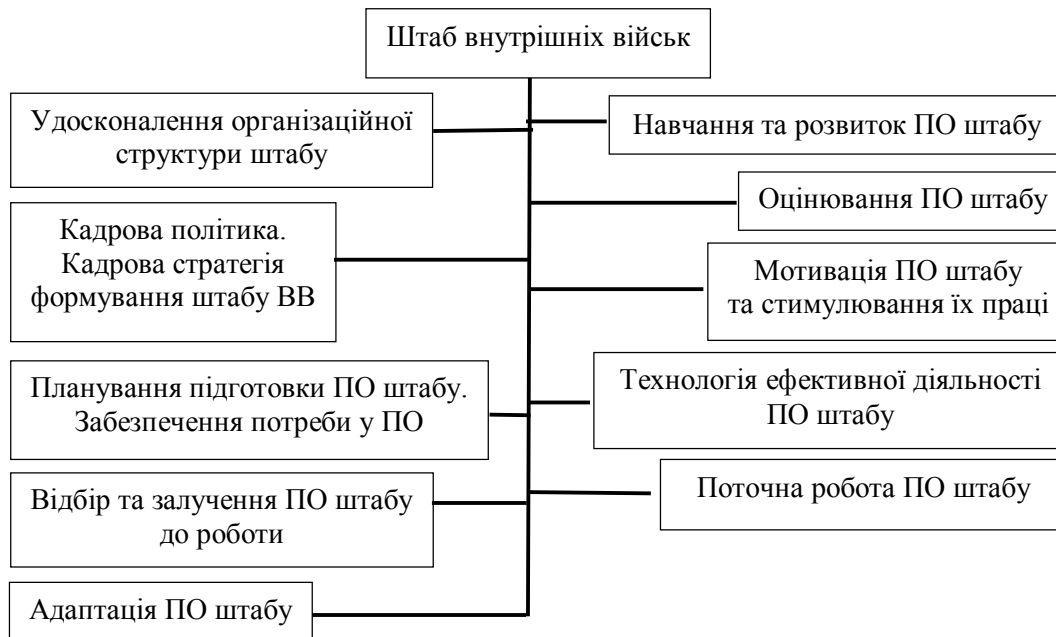

Рис. 2. Структура системи управління процесом формування посадових осіб штабу

навантаження (ПНН). Зазначений метод дозволяє поетапно сформувати штаб ВВ з урахуванням інформаційного навантаження на всіх посадових осіб.

Структурно метод складається із трьох етапів. На *першому етапі* за встановленими функціями посадових осіб штабу протягом певного часу (краще одного календарного року $T_{\text{період}}$) визначається сумарне інформаційне навантаження за видами інформації: друкованої, мовної, графічної (рис. 3).

Кількість посадових осіб обчислюється за сумарним інформаційним навантаженням на них у визначений час (краще календарний рік).

Як критерії оптимізації організаційної структури доцільно вибрати значення показника ймовірності безпомилкової роботи штабу у складних умовах обстановки $P_{\text{безп. оу}}$. Сутність цього показника викладено у статті [11], значення якого пов'язане з фізико-біологічними можливостями людини (посадової особи) під час опрацювання інформації у складних умовах обстановки. Під *складними умовами обстановки* розуміються такі, які спричиняють суттєве збільшення обсягу інформації, що циркулює в контурі управління системи, і впливають на складові системи управління.

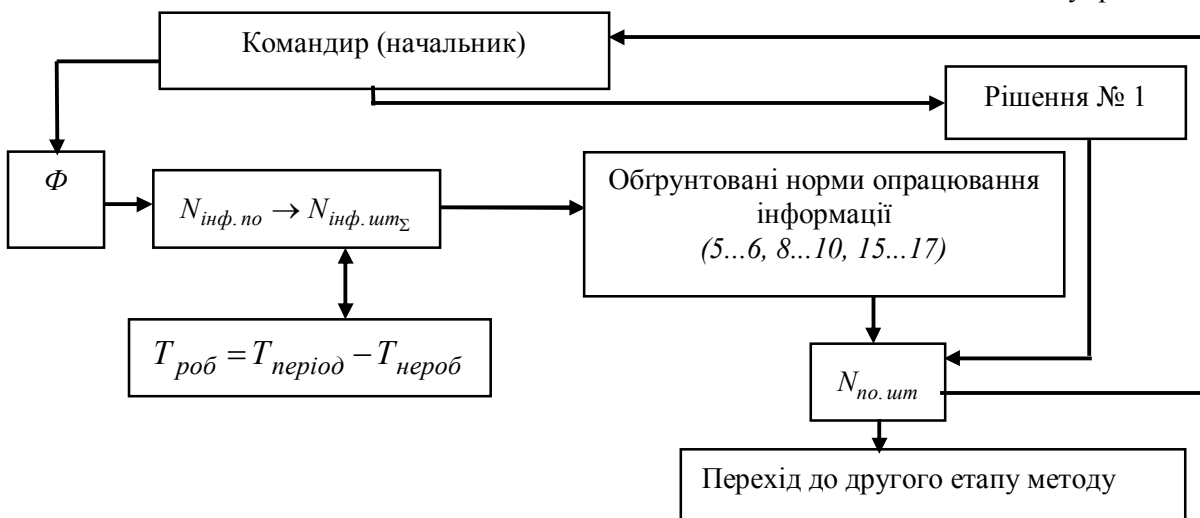

Рис. 3. Перший етап методу інформаційного оцінювання штабу:

Φ – функції, покладені на штаб; $N_{\text{інф. по}}$ – обсяг інформації, що обробляє ПО;
 $N_{\text{інф. ум}}$ – обсяг інформації, що обробляє штаб; $N_{\text{по штаб}}$ – кількість ПО штабу;
 $T_{\text{роб}}$ – час на опрацювання інформації; $T_{\text{нероб}}$ – час, коли ПО не працює з інформацією

Від якості виконання робіт штабом на цьому етапі залежить організація: 1) процесів управління об'єктами управління (ОБУ), що підпорядковані штабу, за будь-яких умов обстановки; 2) формування об'єктів управління, їх підготовка до виконання службово-бойових (бойових) завдань як мирного, так і воєнного часу; 3) усіх видів забезпечення виконання об'єктами управління визначених завдань. Під *об'єктами управління* розуміються підпорядковані органи та підрозділи ВВ.

Для реалізації зазначеного вище методу необхідні *обмеження та припущення*, зокрема: 1) наявність людських ресурсів, що дозволяє формувати будь-який штаб ВВ; 2) особи мають необхідну освіту, яка дає змогу займати визначені посади; 3) посадові особи за фізико-психологічними даними спроможні безпомилково виконувати функціональні обов'язки у складних умовах обстановки (значення показника безпомилковості їх роботи встановлює ЗАМОВНИК).

На *другому етапі* (табл. 2) проводиться аналіз чинників, які впливають на зміну кількості ПО штабу у разі вирішення управлінських завдань у складних умовах обстановки. Найбільш небезпечними чинниками є такі, які впливають на фізико-біологічні можливості посадової особи за

різних принципів опрацювання інформації. Кількісна міра такого впливу потребує спеціального дослідження.

На *третьому етапі* враховуються значення показника директивного часу на опрацювання інформації органом та його вплив на зміну кількості посадових осіб цього органу.

Обсяг інформації, що опрацьовує зазначений орган управління регіонального рівня, визначено експертним шляхом під час вирішення управлінських завдань у разі прийняття рішення на залучення внутрішніх військ до виконання службово-бойових завдань.

Норми опрацювання інформації розроблених і апробованих для різних видів інформації, які опрацьовують посадові особи органу управління і які подані у праці [10]: документ, що опрацьовується посадовою особою вперше:

$$N_1 = 5 \dots 6 \frac{\text{арк}}{\text{роб. день}} \text{ (робочий день 8 год); у разі}$$

опрацювання відомого документа з новими вихідними даними: $N_2 = 8 \dots 10 \frac{\text{арк}}{\text{роб. день}}$; якщо

розглядається (вивчається, з'ясується) документ для затвердження посадовою особою:

$$N_3 = 15 \dots 17 \frac{\text{арк}}{\text{роб. день}}.$$

Т а б л и ц я 2

Чинники, які впливають на зміну кількості посадових осіб штабу внутрішніх військ

Чинники впливу на ПО штабу і принципи опрацювання ними інформації	Вплив на значення показника кількості ПО штабу	
	збільшує чисельність	зменшує чисельність
<i>Чинники впливу на роботу ПО штабу</i>		
1. Внутрішні:		
– фізико-біологічні можливості посадових осіб	0	1
– загальна і військово-спеціальна підготовка	0	1
– умови роботи	0	1
2. Зовнішні:		
– фізико-біологічний вплив зовнішнього середовища	1	0
– соціальні умови	1	0
<i>Принципи опрацювання інформації:</i>		
– персональне опрацювання інформації посадовою особою	1	0
– колективне послідовне опрацювання інформації визначеною групою посадових осіб	1	0
– колективне паралельне опрацювання інформації визначеною групою посадових осіб	0	1
– із застосуванням засобів автоматизації	0	1
– без застосування засобів автоматизації	1	0

Наступною складовою структури системи управління процесом формування ПО штабу є кадрова політика (кадрова стратегія формування штабу ВВ). *Кадрова політика* являє собою систему мети, принципів, форм, методів, правил і норм роботи з ПО штабу відповідно до стратегії управління ВВ у складних умовах. Мета кадрової політики полягає у забезпеченні оптимального балансу процесів оновлювання, збереження та розвитку необхідного кількісного і якісного складу ПО штабу відповідно до вимог щодо органів управління ВВ. Така політика має довгостроковий характер.

Важливою складовою структури системи управління процесом формування ПО штабу є планування підготовки ПО штабу (забезпечення потреби у ПО). Сутність такого планування – кадрове планування, яке передбачає: 1) необхідний і достатній кадровий склад ПО штабу; 2) відбір ПО відповідно до потреб СШ; 3) необхідний рівень кваліфікації ПО штабу й активна участь у діяльності за попередньою посадою.

Завданнями кадрового планування є:
1) відбір спеціалістів та залучення їх до роботи

у штабі; 2) адаптація ПО штабу, їх навчання та розвиток; 3) оцінювання ПО та поточної роботи штабу за окремими методиками; 4) мотивація ПО штабу та стимулювання їх праці; 5) удосконалення технології ефективної діяльності ПО штабу.

Зазначене вище являє собою комплекс завдань наукового дослідження, які потребують окремого розгляду.

Отже, якщо додержуватися запропонованої системи управління процесом формування ПО штабу, то у підсумку буде сформовано штаб, який має працювати на пункті управління (у залі кризових ситуацій).

Другим напрямом удосконалювання СШ є обладнання необхідних пунктів управління (ПУ), звідки штаб здійснюватиме управління військами. Для побудови таких ПУ визначимо їх показники.

Основними показниками ПУ внутрішніх військ можна вважати: мобільність для рухомих ПУ, захищеність, ємність, робочий час, живучість, рівень автоматизації (табл. 3). До додаткових показників ПУ варто віднести: можливість сполучуватися з ПУ інших систем, які розгорнуті у районі

Т а б л и ц я 3

Показники пунктів управління внутрішніх військ

Показник	Функціональна залежність
<i>Мобільність пунктів управління як здатність згортатися з метою зміни місцезнаходження $t'_{моб}$; переміщатися у межах зони відповідальності системи управління, не виходячи із зони зв'язку, $t''_{моб}$; розгортатися у новому районі призначення і забезпечувати управління ВВ $t'''_{моб}$. Мобільність ПУ визначається $T_{моб. пу}$ як сума вказаних вище складових</i>	$T_{моб. пу} = t'_{моб} + t''_{моб} + t'''_{моб}$
<i>Захищеність пунктів управління $P_{зах. пу}$ як здатність забезпечити збереження всіх його елементів $P_{зах. пу_i}$ від зовнішнього вогневого, електронного, хімічного, біологічного та інших впливів</i>	$P_{зах. пу} = \prod_{i=1}^n P_{зах. пу_i}$
<i>Ємність пунктів управління $\epsilon_{пу}$ – кількісна спроможність “підключати” до своєї системи управління старші, підлеглі та взаємодіючі ПУ $N_{пу_j}$</i>	$\epsilon_{пу} = \sum_{i=1}^m N_{пу_j}$
<i>Робочий час пункту управління $T_{роб. пу}$ – час від отримання бойового завдання штабом до готовності його виконати військами. Він визначається як сума всіх g робіт тривалістю кожної t_k, що виконують ПО штабу</i>	$T_{роб. пу} = \sum_{k=1}^g t_k$
<i>Живучість пунктів управління $P_{ж. пу}$ – здатність до функціонування у заданих межах у будь-яких умовах обстановки</i>	$P_{ж. пу} = 1 - P_{ураж. пу}$
<i>Рівень автоматизації процесів управління на пункті управління A_p. Характеризується відсотком робіт, які виконуються на ПУ в автоматичному або автоматизованому режимі</i>	–

виконання військами СБЗ, M_1 ; зручність управління ПО штабу підпорядкованими штабами M_2 ; енергоємність M_3 .

Мобільність ПУ залежить від мобільності транспортної бази, на якій він змонтований, та рівня професійної підготовки ПО штабу. Значення показника мобільності ПУ та готовності системи управління військами повинні бути у співвідношенні $T_{\text{моб. пу}} \leq T_{\text{гот. су}}$. Як стаціонарні, так і рухомі ПУ мають бути захищеними від можливого фізичного впливу противника (протилежної сторони).

Ємність ПУ залежить від технічних можливостей вузла зв'язку, який його забезпечує, та кількості ПО штабу, що працюють на цьому ПУ. Роботний час ПУ залежить від професійної підготовки ПО штабу, рівня автоматизації оброблення інформації та технічних можливостей вузла зв'язку, який забезпечує цей ПУ. Живучість ПУ залежить від ступеня його захищеності й можливості відновлення у разі ураження.

Рівень автоматизації тих робіт, що виконують ПО штабу, є *третьою напрямом удосконалення СШ*, який передбачає створення можливостей автоматизованого обміну інформацією між штабами військ різних рівнів управління.

Реалізацію цього напрямку слід розпочати з обґрунтування складу апаратного комплексу автоматизації ПУ внутрішніх військ, до якого можуть входити: 1) кінцеві пристрої комплексу засобів автоматизації для передавання (приймання) командних стандартних повідомлень (телекодових) і буквено-цифрового тексту (інформаційних) з

їх контролем та документуванням на магнітному носії; 2) електронно-обчислювальна машина з адаптерами міжмашинного обміну; 3) засоби каналоутворення (багатоканальна апаратура високочастотного телефонування, радіостанції різних діапазонів, радіорелейні, тропосферні і космічні станції); 4) математичне (програмне) забезпечення автоматизованих процесів оброблення і відображення інформації. Як кінцевий пристрій комплексу засобів автоматизації (КЗА) слід розробити автоматизоване робоче місце (АРМ) ПО штабу. До складу АРМ можуть входити складові, які подано на рис. 4.

Блок відображення поточної інформації району виконання військами СБЗ. Цей блок дозволяє відображувати статичну і динамічну інформацію. Склад статичної інформації: ПУ старшого органу управління, райони дислокації військових формувань, їх пункти управління, ПУ взаємодіючих військових і невійськових формувань тощо. Склад динамічної інформації – дані про динамічну обстановку в реальному масштабі часу. Дискретність часу зміни динамічної обстановки задається ЗАМОВНИКОМ у процесі обґрунтування технічного завдання на проектування КЗА. Статичну інформацію може бути введено за допомогою блоку введення команд (БКВ). Динамічна інформація вводиться безпосередньо з цифрового обчислювального комплексу (ЦОК) через блок сполучення.

Блок відображення інформації стану об'єктів управління побудований за принципом $n+1$ підблоків, які дозволяють фіксувати поточну інформацію від усіх ОБУ,

Рис. 4. Склад автоматизованого робочого місця посадової особи штабу (варіант)

що введені в систему відповідного рівня управління.

Пульт команд (ПК) – це пульт клавіатурного типу, призначений для ручного введення команд ПО штабу у КЗА. Пульт команд апаратурного комплексу автоматизації (АКА) повинен забезпечити: передавання командних стандартних повідомлень (телекодових) і буквено-цифрового тексту (інформаційних) з їх контролем і документуванням на магнітний носій (флеш-пам'ять, твердий диск ЦОК); передавання обмеженого буквено-цифрового тексту (наказів, розпоряджень).

Вибір ЦОК та адаптерів міжмашинного обміну є темою окремого дослідження.

Існуючі засоби каналоутворення можуть бути частково використані для організації обміну автоматизованою інформацією у контурі управління системи. У перспективі треба розробити засоби зв'язку, які б задовольняли такі вимоги: 1) частотний спектр засобу зв'язку (у межах відведеного частотного ресурсу); 2) дальність зв'язку (за необхідними показниками зони управління); 3) амплітудно-частотна і фазова характеристики (залежно від виду сигналу, що передається); 4) ефективна смуга каналу тональної частоти та спектр широких каналів для передавання інформації зі швидкістю 600, 1200, 2400 біт/с тощо.

Математичне забезпечення автоматизації процесів оброблення і відображення інформації може бути побудовано за допомогою комплексу спеціально розроблених програм, які містять програмні й інформаційні компоненти.

Отже, якщо у першу чергу зайнятися вдосконалюванням служби штабів саме за напрямками, які подані вище, то можна очікувати на поліпшення результатів цієї служби і як наслідок – якісне виконання військами СБЗ.

Висновки

Виходячи із зазначеного вище, напрямками подальшого вдосконалювання служби штабів внутрішніх військ у сучасних умовах слід вважати:

1) обґрунтування пропозицій щодо внесення змін до нормативно-правової бази, яка регламентує службу штабів ВВ;

2) розроблення концепції приведення організаційно-штатної структури штабів ВВ у відповідність до виконання завдань, які визначені чинним законодавством;

3) обґрунтування пропозицій щодо розроблення документів з питань удосконалювання планування, застосування, бойової та мобілізаційної готовності, підготовки військ і матеріально-технічного забезпечення ВВ;

4) розроблення спрощеного алгоритму роботи центрів (груп) та їх впровадження на КП ГУВВ – КП ТрК – КП бригад, полків;

5) обґрунтування пропозицій щодо поступової автоматизації процесу обміну даними про прийняття управлінських рішень;

6) обґрунтування пропозицій стосовно забезпечення у встановлений час оповіщення і збору особового складу частин (з'єднань) ВВ та приведення їх у готовність до виконання СБЗ, а також підготовки штабом пропозицій до рішення командира (начальника) та його оформлення;

7) розроблення методики оцінювання СШ внутрішніх військ з урахуванням особливостей виконання СБЗ у разі введення надзвичайного та воєнного станів.

Список використаних джерел

1. СІПРІ 2012: Щорічник: озброєння, роззброєння та міжнародна безпека [Текст] : пер. з англ. / Стокгольм, Міжнар. ін-т дослідж. миру ; Укр. центр економ. і політ. дослідж. ім. О. Разумкова ; редкол. укр. вид. : Л. Шенгіна (голов. редактор) та ін. – К. : Заповіт, 2013.

2. Война в Сирії – уроки для Росії [Текст] // Независимое военное обозрение. – 2013. – № 17.

3. Стратегія національної безпеки України “Україна у світі, що змінюється” (в редакції Указу Президента України від 8 червня 2012 р. № 389/2012).

4. Єрмолаєв, А. В. Аналітична записка “Щодо шляхів імплементації положень Стратегії національної безпеки та Воєнної доктрини України з питань протидії можливим внутрішнім збройним конфліктам” [Текст] /

А. В. Єрмолаєв. – К. : Нац. ін-т стратегічних дослідж., 2013. – 8 с.

5. Военный энциклопедический словарь [Текст] / под ред. С. Ф. Ахромеева. – М. : Воен. изд-во, 1986. – 863 с.

6. Советская военная энциклопедия [Текст]. Т. 7. / под ред. О. В. Огаркова. – М. : Воен. изд-во, 1979. – 687 с.

7. Шмаков, О. М. Словник офіцера внутрішніх військ з воєнно-наукових питань [Текст] / О. М. Шмаков. – Х. : Військ. ін-т ВВ МВС України, 2004. – 244 с.

8. Стеценко, О. О. Основи військового управління. Ч. 2. Основи служби штабів [Текст] : навч. посіб. / О. О. Стеценко, П. А. Савков, М. О. Ляхов. – К. : Військ. ін-т Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка, 2007. – 180 с.

9. Орлов, М. М. Порядок формування органів управління силових структур [Текст] / М. М. Орлов // Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. – Х. : ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2011. – Вип. 4 (35). – С. 77–85.

10. Орлов, М. М. Про необхідність законодавчого затвердження норм інформаційного навантаження на посадових осіб органів державної влади та органів військового управління [Текст] / М. М. Орлов // Честь і закон. – 2013. – № 2. – С. 19–22.

11. Орлов, М. М. Структурно-функціональний метод поетапного формування єдиного органу управління регіональних сил охорони правопорядку з урахуванням принципів і норм опрацювання інформації / М. М. Орлов // Честь і закон. – 2011. – № 2. – С. 32–44.

Стаття надійшла до редакції 06.02.2014 р.

Рецензенти – доктор військових наук, професор І. О. Кириченко, Академія внутрішніх військ МВС України, Харків, Україна; кандидат юридичних наук О. В. Кривенко, заступник командувача внутрішніх військ – начальник штабу, Київ, Україна